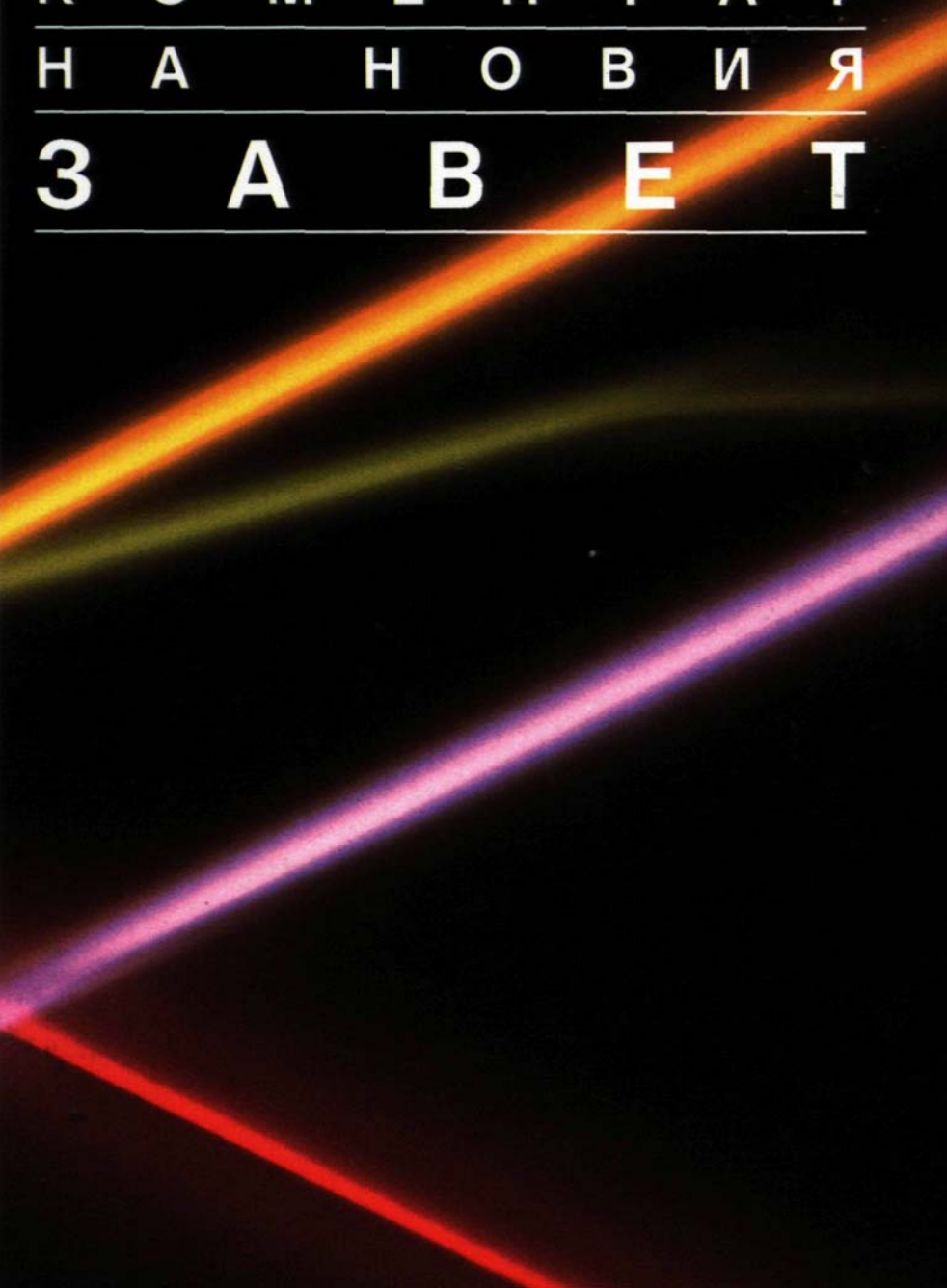

УИЛИЯМ МАКДОНАЛД

КОМЕНТАР

НА НОВИЯ

ЗАВЕТ

Уилям Макдоналд

Коментар на Новия Завет

Том 2
Деяния – 2 Коринтяни

Издателство ВЕРЕН
п. к. 91, София 1408

clv

Christliche
Literatur-Verbreitung e.V.
Postfach 110135 • 33661 Bielefeld

Второто послание на Петър

„[Второто] послание [на Петър] вдъхва Христос и чака Неговото завръщане.“

Хомригхаузен

Въведение

I. Уникално място в Канона

Горният уводен цитат е от особено значение, тъй като неговият автор като много други автори отрича авторството на Петър за Второто послание, като при това признава, че „това, което ние виждаме в Посланието, е Петрово по характер и дух“¹. Странното е, че тези две твърдения обобщават по един сбит начин уникалния принос на Второто Писмо на Петър. Сред все по-надвисващата тъмнина на отстъплението това кратко Писмо ни кара да обърнем погледа си напред към идването на Господа. То ни напомня много за живота и личността на Петър и наистина „вдъхва“ Христос на онези, които му позволяват да направи това.

II. Авторство

Наскоро един водещ американски консервативен изследовател на НЗ каза следното: „Второто Послание на Петър, също като книгите на Данаил и Исаия от СЗ, е мястото, където мъжете се прощават с детството що се отнася до стриктната ортодоксалност на библейския критицизъм.“ Съвременните тълкуватели дори не се опитват да опровергаят авторството на Петър при това Послание; те приемат за дадено, че той *не* е написал това Писмо. В сравнение с всички останали новозаветни книги приемането на Второто послание на Петър за автентична книга от НЗ създава и някоя по-сериозни проблеми от тези, които обаче определено не са толкова сериозни, колкото се опитват да ги представят.

Външни доказателства

Обикновените цитати от Поликарп, Игнатий и Иреней не могат да се приложат за Второто послание на Петър. Но ако Посланието на Юда е написано след Второто послание на Петър, както учи и ранната църква, в Юда ние имаме едно свидетелство за това Послание от времето на *първи век* (виж Въвеждението към Юда). Германският изследовател Теодор Цан смята, че нямаме нужда от повече доказателства. За първи път след Юда Второто Послание на Петър е цитирано от Ориген, следван от Методиј Олимписки (мъченик от времето на царуването на император Диоклетиан) и от Фумилиан Кесарийски. Евсевий признава, че *повечето* християни приемат това Послание, докато самият той има някакви съмнения.

Второто послание на Петър не е включено в Мураторианския канон, но в него не е включено и Първото послание на Петър, а освен това самият канон е доста фрагментарен. Макар и да има съмнения относно автентичността на това Послание, Джером заедно с други водещи представители на църковните отци – Атанасий и Августин, най-накрая го приема като част от Божествените Писания. Неговото решение е последвано от цялата църква и това положение остава до периода на Реформацията.

Защо Второто послание на Петър има по-слаби *външни* доказателства в сравнение с другите книги? Първо, защото то е много кратко и явно има много малко копия и освен това не съдържа голямо количество уникален материал. Последното е особено важно за неговото приемане: книгите на еретиците винаги *добавят* някакви противопоставящи се

доктрини или най-малкото допълват гостта странно апостолската доктрина. Това може би е главната причина да внушаваме при прекалено бързото отнасяне на Второто послание към ранните векове: има няколко псевдопиграфни (лъжливи) книги, които използват името на Петър за въвеждането на гностични ереси, като „Откровението на Петър“ например.

И на последно място, важно е да се знае, че докато Второто послание на Петър е една от антилегоменните книги (за които мненията се противопоставят), то *никога не е било смятано за лъжливо Писание от нито една църква.*

Вътрешни доказателства

Тези, които отричат авторството на Петър за това Послание, използват като аргумент разликите в стила между Първото и Второто послание. Но разликите между Първото и Второто послание на Петър не са толкова големи, колкото разликите между двесте Послания и останалите книги от НЗ. И двесте Послания използват широк и ярък диапазон от гуми, които показват много съвпадения с проповедите на Петър от Деянията и със събитията от неговия живот.

Съвпаденията със случки от живота на Петър, които се срещат в тази книга, са били използвани както като аргументи „за“, така и като аргументи „против“ неговото авторство. Някои от хората, които отхвърлят авторството на Петър, казват, че Посланието се нуждае от още *повече съвпадения*; други пък казват, че съвпаденията били *прекалено много*, което говорило за фалшификация! Но каква може да бъде причината за фалшифицирането на тази книга? Макар и изключително изобретателни при измислянето на *теории* против авторството на Петър, противниците на това Послание все още не са успели да измислят нещо убедително.

Когато изучаваме самото Послание обаче, откриваме няколко вътрешни до-

казателства, които показват, че неговият автор наистина е Петър.

В 1:3 авторът говори за върващите като за хора, призвани чрез Господната слава и сила. Това ни напомня за Лука 5:8, където Петър е толкова поразен от Господната слава, че казва: „Иди си от мене, Господи, защото съм грешен човек.“

Когато авторът съветва своите читатели как биха могли да не се препънат (1:5-10), ние незабавно си спомняме за препъването на Петър и за скръбта, която му донесе то.

Текстът на 1:14 е особено важен. От него разбираме, че Господ Исус е уведолил автора, че той скоро ще умре. Това напълно съответства на пасажа в Йоан 21:18, 19, където Исус открива на Петър, че ще бъде убит, когато остарее.

В пасажа от 13 до 15 ст. се споменават няколко пъти думите „хижа“ (скиния) и „смърт“ (изход), които се използват и от Лука при описанието на преобразението.

Едно от най-убедителните доказателства за авторството на Петър е позоваването на преобразението в 1:16-18. Авторът на Посланието е бил един от присъстващите на святата планина. Това означава, че той може да бъде или Петър, или Йоан, или Яков (Мат. 17:1). Но в началото на това Писмо (1:1) се споменава името Петър, а не Йоан или Яков.

Във 2:14, 18 ние срещаме думата „подмамват“. Тази дума произхожда от глагола „*deleago*“ – „улавям с примамка“, дума от риболовния речник, която особено добре подхожда на рибаря Петър.

В 3:1 авторът намеква за едно първо свое Писмо, което е най-вероятно Първото послание на Петър. Освен това в 3:15 той прави едно много лично изказване за Павел, което е присъщо само за апостол.

И една последна дума, която поражда асоциации с живота на Петър, се намира в 3:17. Съществителното „утвърждение“ е производно на глагола „утвържда-

вам“ – същия глагол, който е използван от Исус в Лука 22:32: „И ти, когато се обърнеш, утвърди братята си.“ Той се среща също така и в 1 Петр. 5:10 и в 2 Петр. 1:12 като „утвърди“ и „утвърдени“.

И най-накрая трябва да кажем, че според нас една сериозна причина за враждебното отношение към Второто послание на Петър и съмненията относно неговото авторство, което се наблюдава и при пасторалните Послания, е присъствието на едно много остро осъждение на отстъпилите от вярата.

Докато изучаваме Посланието, ние ще видим и други вътрешни доказателства за авторството на апостол Петър, но това, което е важно да направим, е да се обърнем към самото Писмо и да се опитаме да видим какво Господ иска да ни каже чрез него.

III. Датиране

Датирането на Второто Послание е свързано явно с проблема за неговата автентичност. Онези, които смятат, че то е фалшифицирано, определят една дата някъде през втори век. Тъй като ние смятаме, че църквата не е направила грешка, като е приела Писмото като част от Канона както от историческа, така и от духовна гледна точка, бихме посочили като вероятна дата за негово-

то написване времето преди смъртта на Петър (67 или 68 сл. Хр.), т. е. 66 или 67 г. сл. Хр.

IV. Историческа обстановка и основни теми на Посланието

В основата на това Писмо личат ясно две основни нишки, които се борят една срещу друга: **пророческото слово** (1:19-21) и **лъжливото слово** (2 гл.). Петър вече вижда, че на хоризонта започват да се появяват лъжеучители, „които ще введат тайно гибелни ереси“, водещи до безнравственост и разпуснатост на поведението; хора, които ще се присмиват на идеята за идеция съд (3:1-7). Това, което се вижда като нещо бъдещо по времето на Посланието на Петър, вече е настояще по времето на посланието на Юда (4 ст.). Когато християнският свят загубва интереса си към Пришествието на Христос и се настанива удобно в света (по времето на Константин и след него), моралът на църквата започва шеметно да пада надолу. Същото се отнася и за църквата днес. Интересът към пророческите истини, наблюдаван през деветнадесети век, в много църковни кръгове днес е затихнал, а либерализмът в живота на някои църкви показва, че Петър е бил вдъхновен да напише много истини, които ще бъдат валидни за целия период на християнството.

Схема на изложението

- I. Поздравление (1:1, 2)
- II. Призив за постигане на утвърден християнски характер (1:3-21)

Коментар

I. Поздравление (1:1, 2)

1:1 Симон Петър представя себе си като **слуга и апостол на Исус Христос**. Неговата простота и скромност са пора-

III. Предказване появата на лъжеучители (2 гл.)

IV. Предказване появата на подиграватели (3 гл.)

зителни. Той е станал слуга по избор, а **апостол** – по небесно назначение. Петър не използва никакви помпозни титли или фрази, за да покаже своето положение. Единственото нещо, което той иска да покаже, е благодарното признание на задължението си да служи на възкръсналия Спасител.

Тези, към които е адресирано това Писмо, са хора, които са получили същата скъпоценна вяра като Петър и неговите съработници. Това е всичко, което знаем за тях. Можем да предположим, че това е едно обръщение към вярващи езичници, които са получили същата вяра като вярващите евреи – „еднаква с нас скъпоценна вяра“. Бог приема по еднакъв начин всички, които се спасяват чрез Неговата благодат – било то евреи или езичници, мъже или жени, роби или свободни.

Вярата включва всичко, което вярващите са получили, когато са приели християнството. Петър обяснява, че тази вяра е „**чрез правдата на нашия Бог и Спасител Исус Христос**“. Той иска да каже, че Бог е справедлив, когато дава тази еднаква вяра на всички, които вярват в Господ Исус. Смъртта, погребението и възкресението на Христос осигуряват справедливо основание, на базата на което Бог може да покаже благодат на грешниците чрез вяра. Дългът на греха е платен изцяло и сега Бог може да оправдае безбожния грешник, който вярва в Неговия Син.

Названието „**нашия Бог и Спасител Исус Христос**“ е едно от многото наименования в НЗ, което подчертава абсолютната божественост на нашия Господ Исус Христос. Ако Той не е Бог, тогава това название е абсолютно безсмислено.

1:2 Възвишената молитва на апостола за неговите читатели е **благодат и мир** да им се умножат „**чрез познаването на Бога и на Исуса, нашия Господ**“. Той им пожелава да имат това познание чрез утвърдителната и обновителна **благодат** на Бога във всекидневния им живот и иска те да бъдат пазени чрез Божия **мир**, който надвишава всяко човешко познание. Но това не означава, че те трябва да приемат тази благодат и този мир на малки глътки. Петър им пожелава тези благословения непрекъснато да им се **умножават!**

Как може да стане това? **Чрез познаването на Бога и на Исуса, нашия Господ**. Колкото по-добре познаваме Бога, толкова повече ще ни се умножават Неговата **благодат и мир**. Това може да стане най-успешно, когато обитаваме непрекъснато в тайното място на Превъзвишения, а не когато Го посещаваме само от време на време там. Онези, които живеят в светилището, а не в покрайнините на храма, ще намерят тайната на Божията **благодат и мир**.

II. Призив за постигане на утвърден християнски характер (1:3-21)

1:3 Този пасаж трябва да събужда огромен интерес у всеки вярващ християнин, тъй като той ни учи как да се предпазваме от съарешаване в този живот и как можем да бъдем уверени, че ще влезем победоносно в следващия.

Най-напред трябва да знаем, че Бог ни е дал всичко необходимо, за да водим свят живот. Това подсигуриране е свидетелство за Неговата **сила**: „**Неговата божествена сила ни е подарила всичко, що е необходимо за живота и за благочестието**.“ Така както Неговата сила ни спасява най-напред, така тя ни дава способност да живеем свято след това. Първо тя ни подарява **живот**, а после **благочестие**. Благочестието е Божията сила за спасение от наказанието за греха и от неговата сила, от осквернението и осквернението.

„**Всичко, що е необходимо за живота и за благочестието**“, включва първосвещеническото дело на Христос, служението на Светия Дух, дейността на ангелските същества във връзка с нас, новия живот, който получаваме при обръщението, и поученията на Божието слово.

Силата да живеем свят живот идва „**чрез познаването на Този, Който ни е призовал**“. Така както **Неговата божествена сила** е изворът на святост, така **Неговото познаване** е пътят, по който придобиваме тази святост. Неговото познаване е вечен живот (Йоан 17:3), а